

ellenzék a tárgyalásokban nem vesz részt, feltehető, hogy a nemzetgyűlés 1—2 nap alatt végez a törvényjavassal. Hétfőn és kedden mentelmi ügyeket fog tárgyalni a Ház és a hét végén megkezdí a három hétre tervezett karácsonyi szünetet.

A Kossuth-párt gyűlése.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) A Kossuth-párt józsefvárosi szervezete vacsorát

rendezett, amelyen megjelentek Batthyány Ti-vadar gróf, Nagy Vince és sok más politikus. Batthyány gróf emelkedett először szólásra és kijelentette, hogy most a fővárost is egységes pártívá akarja csinálni és meg akarja alakítani a fővárosi kormánypártot. Nagy Vince felszólalásában azt bizonyítja, hogy az ellenzék azért zárta ki a kormányt, mert fél a kritikától és nem mer szembenézni a rázúduló súlyos vádakkal.

A nemzetgyűlési bizottságok választása.

Budapest, december 13. A nemzetgyűlés mai ülését egy negyed 11 órakor nyitotta meg Scitovszky Béla elnök.

A képviselőknek négy tanácskozási osztályba való sorsolása után az egyes bizottságok tagjait választják meg. A szavazatok összeszámlálásának az idejére az elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után az elnök felolvassa a szavazás eredményét és az egyes bizottságok tagjait megválasztottaknak jelenti ki. Miután a bizottságoknak a legkövetkező időn belül meg kell kezdeni a működését, az elnök felkéri a bizottságokat, hogy az ülés felfüggesztésének az ideje alatt alakuljanak meg és még a mai ülés folyamán tegyenek jelentést megalakulásukról. Az elnök ezután felolvasta, hogy az egyes bizottságok hol tartják meg alakuló üléseiket, majd az ülést felfüggesztette.

Szünet után 12 órakor nyitotta meg az ülést Scitovszky elnök.

Az ülés megnyitása után Bethlen István gróf miniszterelnök emelkedett szólásra és bejelent, hogy kormányzói kézirat érkezett és kéri az elnököt ennek közzétételére. A kézirat a következőképp szól:

Kelt Budapesten, 1924 december 13.

A magyar nemzetgyűlésnek kormányzói üdvözlétem.

Tisztelt Nemzetgyűlés! A m. kir. miniszterelnök a kihirdetés elrendelése kérdésében való határozat végéig elém terjesztette a nemzetgyűlés által a székesfővárosi törvényhatósági bizottságok újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot. A m. kir. belügyminiszter előterjesztése alapján ezt a törvény-cikket törvényadta jogomnál fogva a 10. § 2. bekezdé-

sében foglalt ellenmondó rendelkezések újabb megfontolása végett a nemzetgyűlésnek visszaküldöm. A törvénycikk említett pontjának első mondata értelmében ugyanis a törvényhatósági bizottság megválasztásánál a 19. választókerület magába foglalja a 10. közigazgatási kerületnek eddig is a 10. választókerülethez tartozó, vagyis a tisztviselőtelepi részét. Ezzel szemben ugyanezen pont negyedik mondata kimondja, hogy a 19. választókerület tisztviselőtelepi része a 22. kerülethez csatoltatik. E rendelkezések, miután ugyanazon választókerületek hovatartozásáról ellentétesen intézkednek, egymásnak ellent mondanak. A törvény visszaküldésével tehát módot kívánok nyújtani a nemzetgyűlésnek arra, hogy a 10. §. második pontjának ellentétes rendelkezéseit újból megfontolás tárgyává tehesse. Isten áldása kísérje a nemzetgyűlés munkálkodását a haza javára és a nemzet dicsőségére.

Bethlen István s. k.

Horthy s. k.

Ezután Pesthy Pál igazságügyminiszter emelkedik szólásra és szóvá teszi Eckhardt Tibornak a múlt ülésen elhangzott vádjait. Minthogy Eckhardt állításait nem bizonyította be, arra kéri a nemzetgyűlést, hogy tekintse ezt az állításokat a valóságnak meg nem felelőnek. (Taps a kormánypárton.)

Az elnök ezután napirendi javaslatot tesz, javasolja, hogy a nemzetgyűlés legközelebbi ülését hétfőn délelőtt tartsa és arra tüzzék ki több mentelmi ügy tárgyalását.

Az elnök napirendi javaslatához a többség hozzájárul.

Az ülés negyed 1-kor ért véget.

A DMKE-nek ez évben nem volt személyi kiadása.

A középiskolák szellemi versenyének terve. A DMKE igazgatótanácsának ülése.

Szeged, december 13. (Saját tudósítónktól.) A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület elnöki tanácsa szombaton este félhat órakor az egyesület székházának tanácstermében ülést tartott, amelyen a vezetőség részletesen beszámolt az egyesület elmúlt évi működéséről.

Török Sándor tb. főtitkár jelentésében elmondotta, hogy az elnökség felhívást intézett a törvényhatóságokhoz, a községi előljáróságokhoz, a testületekhez, az egyesületekhez és felszólí-

totta őket az egyesületbe való belépésre. A felhívásokra eddig mindössze Békéscsaba és Bácsbodrog vármegye törvényhatósági bizottsága válaszolt, értesítve az elnökséget, hogy 50—50 aranykoronával lép az egyesület alapító tagjai sorába. Bácsbodrogmegye törvényhatósága arról is értesítette az egyesület vezetőségét, hogy hivatalosan felhívta a törvényhatóság területén levő községeket és városokat az egyesületbe való belépésre.

Klug Péter főtitkár javaslatára az elnöki ta-

nács jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Török Sándornak, a sikeres tankönyvségély-akció lebonyolítása körül kifejtett munkálkodásáért.

Ezután Klug Péter tette meg előterjesztéseit, bejelentette, hogy az egyesület a megszállt területeken maradt könyvtáraiért kártérítési igényt jelentett be a jóvátételi bizottságnál, még pedig tizenötezer aranykorona erejéig Románia és huszezer aranykorona erejéig Jugoszlávia ellen. Kijelentette ezután a főtitkár, hogy a pénztári jelentés szerint az elmúlt évben személyi kiadása egyáltalában nem volt az egyesületnek, majd megtette az iskolák közötti szellemi versenyre vonatkozó javaslatát. A mulban a DMKE pályadíjakat tűzött ki bizonyos meghatározott kérdés iskolai kidolgozására. Az eredmény azonban azt bizonyítja, hogy ez a módszer nem tulságosan alkalmas a cél elérésére, mert egy-egy iskola növendékeinek dolgozatán meglátott a tanár előkészítésének hatása. A dolgozatok ugyan önálló jellegűek voltak, csupán irányuk volt azonos. Véleménye szerint sokkal helyesebb lenne, ha az egyesület szellemi versenyt rendezne az iskolák között, még pedig úgy, hogy felhívja a kötelekbe tartozó középiskolák igazgatóságát, hogy az iskola legjobb növendékeit küldje egy meghatározandó napon Szegedre, a versenyen való részvételre. A diákok itt egy közös feladatot kapnának és minden versenyző azt dolgozná ki, a legjobb dolgozat készítője a pénzügyi alom mellőzésével kiűntelől oklevelet és valami értékes jutalomkönyvet kapna. Az egyesület azonban megtérítene minden versenyző utazási költségét és a verseny idejére biztosítaná ellátását. A szellemi versenyt a középiskolákon kívül kiterjesztené az egyesület a város belterületén lévő elemi iskolákra is — szavalóversenyek rendezésével, a polgári iskolák növendékei számára pedig magyar dolgozat versenyeket tartana. Javasolta a főtitkár, hogy az egyesület szavazzon meg nagyobb összeget egy olyan egyetemi hallgatónak, vagy tanársegédnek a jutalmazására, aki valamilyen tudományos eredményt ért el, hogy ebből az összegből továbbképezhesse magát, vagy hogy külföldre mehesse tanulmányutra.

Bejelentette ezután Klug Péter, hogy az egyesület jövő évi közgyűlését március végén fogják megtartani ünnepélyes keretek között. A közgyűlést ugyanis Jókai Mór emlékének szentelik. Végül elmondotta, hogy ebben az évben különböző kulturális célokra az egyesület minden jövedelmét elköltötte a vezetőség, mert a vagyongyűjtés nem célja az egyesületnek, jövőre azonban már fel kell venni a költségvetésbe egy nagyobb összeget az egyesületi széképuilet tatarozására.

A főtitkár javaslatát egyhangulag elfogadta az elnöki tanács.

Utazás a templomablak körül

Irta: Móra Ferenc.

Nem úgy van az, ahogy az újságok tudták. Nem a tápéi pap volt az oka az ablak-pörnek. Bogos esperes ur kedves, békességes, szelíd ember, Isten szíve szerint való pap, azt hiszem, még életében soha nem volt oka semminek. (Már úgy értem, hogy semmi kontrabontnak.) Hát akkor tán a tápéi nép? Hóhó, le a kalappal, tisztelt városi nép és tükörből fénylő ködön honhaza! Ennek a kis falunak százhuszonegy hősi halottja van! Azért lett olyan nagy az emléktábla, amit a templom falába akarnak illeszteni, hogy alig találni hozzávaló templomfalat!

Hát amelyik nép ennyit áldozott fel a jövődjéből, azt semmi zokszó ne érje. Anyák ha a fiaiknak, akiket halálos holtukig már csak álmukban cirógatnak meg, apák ha a vérükből való vérnek, aki le nem veszi már vállukról az élet terhét, a szentélyben követelnének helyet, akkor se szabad volna rájuk haragudni. Akiknek lelke az Isten kebelében van, azoknak az emléket is diszhely illeti meg az istenházában.

Az egész dologban én vagyok a hibás. Ezt bizony tudhatták volna az újságok, ha én nem mondom is. Ugyis tudja azt itt minden rendes ember, hogy én mindenben benne vagyok, ami nem jó.

Nono, de azért ne tessék elhamarkodni az ítéletet, mert ebben a szentek is benne vannak. Még pedig a fő szentek, az apostolok, mind a tizenketten.

Emberemlékezet óta nem beszélt itt senki se arról, hogy a tápéi kis templom műemlék. Hét-nyolc évvel ezelőtt én találtam meg néhai Kovács Jánosnak, ennek a régi szegedi europeernek, akinek még én is tartozom egy magamfaragta emlék-

táblával, valami elfelejtett följegyzését elporosodott újságokban. Abból tudtam meg, hogy a tápéi templom szentélyében még a víz előtt látható volt a tizenkét apostolt ábrázoló freskó, amely az árpádházi királyok idejéből származott. A hetvenes években azonban az akkori tápéi pap bemeszeltette őket, ő tudja, miért. A dolog lehet, hogy Isten hírével történt, de semmi esetre se a város tudtával, pedig hát a kegyurnak is lett volna szava a dologhoz. Legalább mikor az újságok kipattanították az ügyet — nem a helybéliek, a pestiek! — a torony alatt mindenki mosta a kezét. Ők nem tudtak róla, hogy eltűntek a tápéi templom faláról a régi szent királyok idejéből való apostolok, hiszen azt se tudták, hogy ott voltak. Nagyobb kavarodás aztán nem is lett az esetből. Hiszen ennél nevezetesebb dolgok is hamarosan eltűntek a világból az ítélet esztendejében. (Például a Belvárosból minden mángorlót elvitt a víz a házak kapuja alól, sőt ahol nekidurálta magát, a kapukat is elvitte házastól.) Ha a freskót bemeszelték, tiszta lett a templom és ez is csak valami.

Azóta azonban eltelt ötven év és a templom megint elfüstösödött egy kicsit. Aztán a műemlékekről való felfogás is megváltozott egy kicsit. A hivatalos emberek kezdték belátni, hogy van valami értelme a régiségek megbecsülésének, mert azok a bolond angolok, németek márakkal adják az aranyat egy-egy rossz pokrócért, amin buzát szelezték a becsületes szítyák a faluháza udvarán. (Ki is vitték Amerikába még a Mátyás király trónjának a kárpitjait is.) Szóval, amikor én előterjesztést tettem városhoz, államhoz, hogy szeretném megkeresni Tápén a tizenkét apostolt, nagyon helyben hagyták a szándékomat mindenütt. A tápéi nép se ellenkezett, mikor elkezdtük a vakolatot bontogatni. Gondolták, hogy így majd hamarabb rendbehozzátja a kegyur-város a templomot.

De hát a freskó nem került meg, pedig a kerületi főkapitány is ott volt, mikor kerestem. Azt se lehetne mondani, mintha az én személyem lett volna az oka, hogy a tizenkét apostol úgy elrejtőzött és még a Judás haja se vöröslött elő a vakolat alul. Hiszen a főtisztelendő ur is ott buzgott velem együtt, mert a váci egyházmegye schematizmusai is tudtak a templom régiségéről.

Azért ha a freskót meg nem találtuk is, akadunk az oltár mögött tipikus középkori ornamentumokra. Például megkerült az a körbe festett piros sárga kereszt, amely azt bizonyítja, hogy a templomot annak idején püspök szentelte fel. Inkább a Mátyás király, mint az Árpád-királyok idejében. Ami századok pusztításai és átépítései után megmaradt a régi templomból, az gótika, azt pedig az Árpádok idejében még nem ismerték.

Ebből a korból való az az ablak is, amit most el akarnak takarni a hősök emléktáblájával. Laikus szemmel is látnivaló, hogy sok száz esztendő óta nem vágnak már ilyen ablakot. Nagy János és Kis Péter ugyan leteszik rá az esküt, hogy az ő gyerekkorukban, mikor csónakon jártak a templomba, még nem volt meg ez az ablak, de ha azt kérdezi tőlük az ember, hogy mióta van hát, akkor megtagadja a szolgálatot az emléjük. (Tanulmányosabb beszédű magyarok így mondják a memoriát.) De ilyen dolgokban a legjobbhiszemű tanuvallomásokra se lehet adni semmit. Találtam én már olyan magyart is, aki arra is emlékezett, hogy az ötödösi dombon templom volt a csehek idejében. (Pedig ott a Nagy Lajos király idejében volt templom, a temetőjét én ásattam ki husz évvel ezelőtt, azt meg, amit a fundamentumból el nem hordtak káposztás-kőnek, most ásatta ki Várkonyi Jenő barátom, a város érdemes gazdasági intézője. Le is fotografálta, ki is állítjuk a képet a múzeumban az ötödösi emlékek közt. Ez a legrégibb